

Socialpædagogernes tale om anbringelser og anbragte børn i plejefamilier

---

Af Verne Pedersen, næstformand i Socialpædagogerne

Tak til Social-, Indenrigs- og Børneudvalget for at arrangere denne høring om anbringelsesområdet.

I efteråret tog partierne bag satspuljeaftalen en række vigtige initiativer til at give et stort løft til børn anbragt i plejefamilier. Initiativer som er med at sikre, at familieplejere i højere grad modtager den fornødne opkvalificering og opbakning.

Med de initiativer er vi kommet rigtig langt. Vi er også rigtig glade for at se, at satspulemidlerne for en stor del direkte er målrettet konkrete initiativer, som familieplejerne kan mærke såsom det nye opstartsforløb.

Det skal I have stor tak for.

Men jeg er fortsat optaget af, hvordan vi sikrer det rette tilbud første gang og sikrer barnet eller den unge den nødvendige hjælp og kontinuitet, der er og bliver så afgørende for, at de bliver livsglade og livsduelige medborgere i vores samfund.

Derfor er jeg glad for, at der er taget initiativ til denne høring.

Barnet skal have det rette tilbud første gang

Anbringelsesområdet er under forandring. Særligt kommunale omstillinger inspireret af Borås i Sverige præger billedet. Det er en omstilling, som blandt andet bygger på et princip om mindst mulig indgriben og tidlig indsats. En omstilling hvor plejefamilieanbringelse for så vidt muligt foretrækkes frem for anbringelse på døgninstitution.

I Socialpædagogerne er vi meget enige i, at vi skal sætte tidlig ind og inddrage familie og netværk. Men jeg synes, vi skal se nærmere på udviklingen for at sikre, at den fortsat understøtter anbragte børn og unges trivsel.

Jeg er overordnet optaget af, hvordan vi sikrer det rette tilbud – på det rette tidspunkt. Det er det første skridt til at undgå sammenbrud i anbringelsen.

Alle børn og unge skal ikke anbringes i familiepleje. Det er mange familieplejere også enige i. For nogle er familiepleje det rette. For andre er det ophold på en døgninstitution, hvor man har en specialiseret viden til at håndtere børn med særlige behov. Det skal vi holde for øje i den omstilling, som mange kommuner gennemgår i disse år.

Et andet vigtigt perspektiv, når vi snakker det rette tilbud, er at sikre det rette match. Mange sammenbrud i anbringelser sker i løbet af det første år.

Her tror jeg, vi kan finde inspiration i samarbejdet mellem døgninstitutioner og plejefamilier.

I Norge har de gode erfaringer med at benytte en døgninstitution, som har alle plejefamilier tilknyttet i selve matchningen. Når et barn skal anbringes i plejefamilie, flytter barnet i første omgang ind på døgninstitutionen. Den periode, hvor barnet bor på døgninstitutionen, bruges til at lære barnet og dets familie at kende og på den baggrund lave et match med en af deres plejefamilier.

Fordelen er, at vurderingen ikke bygger på en enkelt børnesamtale, men et grundigere og mere intensivt forløb – og dermed en grundigere udredning. Vi vil gerne være med til at se nærmere på, om vi kan lade os inspirere af erfaringerne fra Norge. Men det vil kræve, at vi tilpasser det til den virkelighed, vi har i Danmark.

Sidst, men ikke mindst, er der de seneste år sket en stigning i antallet af anbragte børn og unge med psykiatriske diagnoser. Det stiller store krav til fagligheden. Der er derfor brug for de rette fagkompetencer og specialiseret viden blandt både familieplejere og på døgninstitutioner for at imødekomme børnenes behov.

Vi skal huske betydningen af barnets familie og netværk

En anden forudsætning for, at anbringelsen bliver stabil, er, at barnets forældre og netværk inddrages i forløbet fra start.

En inddragelse skal sikre, at alle har det samme perspektiv på, hvad der er godt for barnet, og hvordan samarbejdet kan bringe os derhen. Det er helt afgørende for, at anbringelsen lykkes.

At understøtte kontakten mellem det barn, som bliver anbragt og den biologiske familie og netværk handler grundlæggende om at skabe en rød tråd i barnets liv.

Jeg har netop læst en bog, som handler om drengen Dean. Dean blev anbragt som helt lille. Først i to plejefamilier, så på en døgninstitution og derefter i en netværksplejefamilie.

Man kan lære mange ting ud fra historien om Dean, men én af de ting, som stod tydeligt frem, da jeg læste Deans historie, var betydningen af hans lidt skæve netværk. Han havde en papmorfar og to veninder af moren, som igennem hele hans barndom på forskellige måder fulgte ham på tværs af alle skift og som følte betingelsesløs kærlighed til ham.

For børn som Dean er det helt uvurderligt at have mennesker, som kan huske deres barndom sammen med dem og som dermed kan være med til at skabe en rød tråd i deres liv. Det skal anbringelsesstedet – om det så er en plejefamilie eller døgninstitution - understøtte.

Og det er bestemt ikke altid en let opgave, men helt afgørende for børnenes skyld. Det kræver faglig indsigt og respekt for barnets historie - og det kræver målrettede indsatser.

Der er selvfølgelig stor forskel på anbragte børn baggrund, og der er ingen tvivl om, at der vil være enkelt tilfælde, hvor et barn ikke skal have kontakt med hele eller dele af familien.

Men for langt størstedelen af anbragte børn er der et netværk, en eksisterende familie, som er meget betydningsfuldt for barnet. Og det er barnet meget bevidst om. Det må og skal vi ikke tage fra dem. Vi skal tværtimod hjælpe alle børn med at håndtere deres historie. Men vi skal også huske på, at barnet er anbragt af en grund.

Mange forældre til anbragte har brug for støtte til at håndtere anbringelsen og være der bedst mulig for deres børn. Til det kan man i dag bruge § 54 i lovgivningen, som er støtte til forældrene.

Denne paragraf bliver ikke brugt i tilstrækkelig grad.

Jeg vil derfor opfordre til, at vi sammen med jer på Christiansborg, ser nærmere på, hvordan vi sikrer, at forældrene rent faktisk får tilbudt støtte via §54 – og at vi tænker i nye måder at arbejde med forældre både individuelt og i grupper.

Ordentlige vilkår for familieplejere skaber stabilitet

Et sidste men grundlæggende aspekt, som jeg vil komme ind på, når vi taler stabile anbringelser - og her taler jeg i plejefamilie - handler om rammen for arbejdet.

Vi står i dag over for en udfordring i kommunerne med at rekruttere nye familieplejere. Det så vi et eksempel på så sent som i weekenden fra Fyn.

Hvis vi fortsat skal rekruttere fagligt kompetente familieplejere, så skal vi skabe bedre vilkår for familieplejernes arbejde.

Vi ville jo gerne, at man som familieplejer kunne bruge al sin energi på at løse barnets udfordringer. Men desværre viser vores undersøgelse, at familieplejernes vil-

kår er en markant udfordring, der støjer for opgaveløsningen. Herunder samarbejdet med kommunen og forhandlinger om vederlag.

Faktisk viser vores nye undersøgelse, at ansættelsesvilkår er den største udfordring i plejeopgaven og i samarbejdet med kommunen.

Det er både utilfredsstillende for familieplejerne, det er en udfordring for kommunerne i forhold til den fremtidige rekruttering – men ikke mindst er det en udfordring for stabiliteten i det enkelte barns anbringelse.

I dag er det sådan, at familieplejere både skal være den stabile person i barnets liv og skal forhandle med kommunen om ansættelsesforhold og vederlag. Det er ikke godt for barnet, plejefamilien eller kommunen.

Vi har set tilfælde det sidste år, hvor en anbringelse er ophørt pga. stor uro om rammerne. Det er ikke i orden, og det kan vi ikke byde de her børn og unge.

Det letter alles arbejde i kommunerne, når det fælles arbejde med at håndtere den socialfaglige indsats omkring det enkelte anbragte barn askilles fra diskussioner om ansættelsesforhold.

Forhandling om vederlag og drøftelsen af opgaven skal derfor adskilles.

Derfor er mit budskab klart. Vi har brug for en gensidig forpligtende aftale om familieplejernes løn og ansættelsesvilkår, der giver stabilitet og tryghed om barnet.

Afrunding

I sidste ende handler det om at sikre stabilitet og tryghed for de børn, som vi som fællesskab har et særligt ansvar for, fordi deres forældre af den ene eller anden grund ikke kan varetage opgaven alene.

Skal vi indfri det mål, er mit budskab, at vi skal kigge på, hvordan vi skaber det rette tilbud allerede første gang.

- Det kræver, at vi holder øje med omstillingen på anbringelsesområdet, så der fastholdes en fleksibel indsatsvifte i kommunerne.
- Det kræver, at vi kigger på, hvordan vi kan udbrede samarbejdet mellem døgninstitutioner og plejefamilier, da det skaber et stærkt praksismiljø for familieplejere, men også understøtter selve matching-processen for det enkelte barn.
- Det kræver, at vi sikrer, at biologiske forældre og netværk til anbragte inddrages og får den nødvendige støtte til at håndtere anbringelsen og være der på bedst mulig måde for deres børn.
- Og så skal vi sikre ordentlige vilkår for familieplejerne.

Jeg er glad for, at I partier bag satspuljeaftalen mødes for at drøfte netop anbringelsesområdet senere på foråret. Det er en drøftelse, jeg har stor tiltro til, kan bringe os nærmere målet - og som jeg derfor glæder mig til at se resultaterne af.

Vi byder meget gerne ind. Og jeg inviterer meget gerne jer i udvalget på en kop kaffe hos en af vores mange familieplejere landet over.

Tusind tak for ordet.